

Sahibi ve Umum Negriyat Müdürü
hakki tarik us
Basıldığı yer:
VAKIT MATBAASI
Ankara caddesi VAKIT Yurdu

19

İLKTEŞİRİN 1942
PAZARTESİ

Numara: 1123 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

**Türk - İngiliz
İttifakı üç yaşında**

Yazan: **SADRI ERTEM**

TÜRK - İngiliz ittifakı bugün üç yaşındadır. Türk - İngiliz ittifakı ruhu ve manası itibarıyla harp sonrası devresinde Türkiye'nin millet olarak dünyayı ve kendini görüşünün bir ifadesidir. Türkiye Lozan sulhu ile dünya devletleri ile olan eski hesapları tasfiye etmiş ve sulhın sonra millet olarak kabul ettiği iç ve dış politika prensipleri de onun yeni yeni ihtilaflara girmesine imkân bırakmadır. Türkiye bu şartlar içinde dış politikayı kuvvetli bir iç siyasetin inkişafı için en esaslı bir destek saydı. Türkiye için esaslı iç politika hedefleri, vaziyet, şartları, O, millet olarak kültür, teknik ve iktisat istiklalini temin etmek istiyordu.

Millet olarak yaşamak için müsbet ilim zihniyetini kabul etmiş üstün kabile bir cemiyet kurmak davası, daydı. Millet olmak istediği için milli misak hudutları içinde milleti muasır insanlığa faydalı bir unsur olarak yetiştirmeye hedef edinmişti. Türkiye'nin harp sonrası politikası milli kültür seviyesini yükseltmek, milli kültür hususiyetlerini bulup çıkarmak, memleketi inşa ve imar yurdu haline koymak, ham madde memleketi, sanayi memleketi haline getirmekti. Dış politika bu davaları kuvvetlendirmek için vasıta oldu.

Türkiye'nin iç politikası bütün hatları ile sulu politikasıdır. Bunu büyük Atatürk şu cümlele ifade etmişti: "Yurtta sulh, cihanda sulh, Türkiye küçük büyük devletlerle, devlet grupları ile yaptığı muahedelerde sulhu korumak için çalışmıştır."

Milletler cemiyeti içinde Türkiye'nin rolü dünyada sulhu korumak davasında ibaretti. Balkan antantı, Sadabat paktı, uzak yakın devletlerle yapılan muahedeler hep bu hususta hizmet ediyordu.

İngiltere ile yapılan ittifakı da bu ruhuna çerçevesi içinde müteakibe etmektedir. Ve Türkiye müstakil bir devlet halinde kalmak ve sulh içinde yaşamak, yani Türkiye'nin tabiatından gelen müstakil siyaseti şahıkkuk ettirmek istediği için ittifak sistemini kabul etmiştir.

Dünyanın kararsız bir devir yaşadığı, milletlerin bir günde ortadan kalktıkları zamanda Türkiye'nin ittifak sistemi sulh içinde yaşamak, harp olursa yalnız kalmamak esasına dayanır. Türkiye bu görüş ile menfaat hesapları tevafuk halinde bulunan devletlerle ittifak akdetmekte tereddüt etmemiştir.

Türkiye'nin yaptığı ve bugün üç yaşına basan ittifak da aynı çerçevede içindedir. Türkiye ittifakına sadıktır. Ve onun sulh içinde bulunması, harbi tarafı bir şekilde takip etmesi müteakibinin hem muahede bakımından, hem de menfaat bakımından lehine dedir.

Türk - İngiliz ittifakı Türkiye'nin müstakil siyaseti kaidesi esasına istinat eder. Dünya için malûm olan muahedenin metni ve ruhu da bunu teyit eder. Türk - İngiliz ittifakı, bu şartlar içinde üçüncü yaşına basıyor.

Basın birliği âzalarına

Basın Birliği İstanbul şubesi Rejisi'nden:
Günün ihtiyacları üzerinde arka, dağlar arasında toplanıp konuşmaya lüzum görüldüğünden Birlik âzasının ayın 21'inci çarşamba günü saat 13 buçukta Eminönü Halkevi salonuna toplanmalarını rica ederiz.

Dalga dalga gelen bomba uçakları himayesinde Yeni Alman piyade kuvvetleri Volga boyunca ilerliyor

Londra, 19 (A.A.) — Stalin grad'da, ikinci Alman taarruzu başlayalı 5 gün oluyor. Rus kuvvetleri elân azimle dövüşmekte. Dirler Fabrika mahallelerinde şiddetli çarpışmalar cereyan etmekte.

Moskova radyosunun nesrettiği raporlar, vaziyetin hâlâ nazik olduğunu göstermektedir.

Stalingrad muharebesi artık katı safhasına girmiş bulunmaktadır.

Londra, 19 (A.A.) — Dün akşam Moskova radyosu, Stalingrad muharebesinin katı safhasının başladığını bildirmiştir. Şehirde vaziyet daha fenalasmış ise de Almanlar, katı bir başarı elde etmemişlerdir.

Londra, 19 (A.A.) — Almanlar yaptıkları müthiş hava hücumları, Rusların Stalingrad'ın bir amele mahallesini terk ettikten sonra dîn işgal ettikleri mevzilerden bunları çıkarmaya muvaffak olamamıştır.

Bununla beraber, Almanlar, katı kuvvetleri getirmeye devam

**Ruslar
Stalingradın
vaziyetini vahim
görüyor**

ediyorlar. Ve durum, gayet vahimdir.

Moskova, 19 (A.A.) — Sovyet tebliği ekinde deniliyor ki:

Stalingrad bölgesinde kıtalarımız, düşman tanklarının ve düşman piyadesinin hücumlarını püskürtmüştür. 18 tank, 8 top, 8 havan topu batırılmış ve 8 kamyon tahrip edilmiş, tahriben 3 düşman taburu yok edilmiştir.

Berlin, 19 (A.A.) — Stalingrad'da Alman kıtaları, askeri tebliğde bildirildiği gibi 18 ilkteşirde şehrin ele

geçirilen kısmı ile endüstri sahalarını geri kalan bolşevik kuvvetlerini temizlemişlerdir.

Hava kuvvetleri, aşağı Volga boyunca düşman kara ve demiryollarına karşı yeniden tesirli taarruzlarına devam etmiştir. İkisi akar yakut yüklü 13 taşı treni yok edilmiştir.

Berlin, 19 (A.A.) — Yarı resmi kaynaktan bildiriliyor:

18 ilkteşir günleri Alman ve müttefik piyade kuvvetlerinin şimal batı Kafkasyada hücumla birçok tepeleri, sarp yamaçlarda bulunan müteaddit blokavları ve gelecek askeri hareketler bakımından çok büyük stratejik öneme kuvvetle tahkim edilmiş bir dağı ele geçirdikleri öğrenilmiştir.

Moskova, 19 (A.A.) — Bir Sovyet denizaltısı, Baltık denizinde düşman tarafından işgal edilen kıyılar etrafında uzun bir hareket yaptıktan sonra limana dönmüştür. Rus denizaltısı bu arada topyekûn 36.000 tonlato tatarında 5 Alman taşıt gemisi batırılmıştır.

(Arkası sayfa 2 Sütun 1 de)

Londra radyosunun Türkiye hakkında neşriyatı

Londra, 19 (A.A.) — Bugün Türk - İngiliz münasibetleri tarihinde büyük bir olayın yıldönümüdür. 19 ilkteşir 1939 tarihinde Türk - İngiliz ittifak muahedesini imzalamıştı. Muahedenin imzalandanberi bir çok şeyler vuku buldu. Akıterden Fransa yıkıldı. Bugün ki vaziyet te 3 sene evvel

ki vaziyete benzemiyor. Fakat İngiltere ile Türkiye arasında dostluk, saygı ve itimat değişmemiştir. İki memleket arasında menfaat benzerleri ve müteakibi anlaşılmıştır. İngiltere sadık ve dost müttefiki Türkiye'yi can dan selamlar.

Yeni ekmek beyannameleri dağıtılmaya başlandı

Bugün belediye, belediye reis muavinî Rifat Yenalin başkanlığı altında kaza kaymakamları ve daire müdürlerinin iştirakiyle bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda basılmakta olan yeni ekmek kartlarının tevzi şekli etrafında görüşülmüştür. Tevzi şeklinde bilhassa hiç bir suistimale meydan verilmemesi için gereken ted

birlerin alınması kararlaştırılmıştır. Diğer taraftan memurlara beyanname dağıtılmasına dünden itibaren başlanmıştır.

Dün akşama kadar 45 bin beyanname dağıtılmıştır. Beyanname verme müddeti ayın 23 üne kadar uzatılmıştır. Ayın 26 sında beyannameler ofise teslim edilmiş olacaktır.

Bir Alman tayyaresi Londra sokaklarına bomba attı Sokağı mitralyöz ateşine tuttu

Londra, 19 (A.A.) — Bu sabah bir Alman uçağı Times berzahı civarında Londra sokaklarından birine bir sıra bombalar atmış, ticaret evlerine ve dükkanlara düşen bombalardan hasar vuku bulmuş ve aynı sokağa mitralyöz ateşi açılmıştır.

Fransadaki grevler İşçiler radyo vasıtasıyla çalışmaya davet edildi

Vişi, 19 (A.A.) — Propaganda memuru Jake Grisel, Fransız işçilerine radyoda bir ihtarda bulunarak işlerinden 650.000 mütehasıssın muayyen müddet zarfında Almanyada çalışmaya gitmedikleri takdirde Almanların Fransız işçilerini zorla sevk edeceklerini söylemiştir. Hafta tatili esnasında propaganda servisi, grevler yapılan fabrikalarda bugünkü pazartesi günü tekrar işe başlamaları için ameleleri radyo vasıtasıyla taziyk etmiştir.

Laval, Peçen hükümeti nazırlarıyla bütün gün müzakereler yapmıştır.

İstanbul ve Ankara Belediyesi Atina Belediyesine yardımda bulunacak

İlase müşkülatı geçen kısa zaman kat kat artmış ve çok feci bir şokil almış olan Atina belediyesinin memurlarına Ankara belediyesi tarafından hediye olarak yiyecek maddeleri gönderilmesi suretiyle yardımda bulunulması takarür etmiştir. Ankara belediyesi memurlarının iki taraf belediye reislerin sulh zamanında müteakibi ziyaretleriyle kurulmuş olan dostluğunun devamlı bir şahnesi olarak gösterdiği bu kardeşinasıgım ve teberruatın yekûnu nisbetinde şehrimizden mübayaat yapılacaktır. Gönderilecek gıda maddeleri kuru üzüm, kuru

incir, lâkerda ve tuzlu bahkır. İmkân olursa buna yumurta da ilâve edilecektir. Diğer taraftan İstanbul belediyesi memurları da Atina belediyesi memurlarına yardım ederek gıda maddesi göndermeğe hazırlanmaktadır.

Bayan Ruzveti Londraya geliyor

Londra, 19 (A.A.) — Birleşik Amerika cümhurreisi Ruzvetin eşi bayan Ruzvetin yakında Londraya geleceği şimdi katı olarak anlaşılmıştır.

Danimarka kralı yaralandı

Stockholm, 19 (A.A.) — Kopenhag'dan gelen habere göre, Danimarka kralı Kristiyan bu sabah bir kaza geçirmiş ve attan düşmüştür. Kral derhal sedye ile saraya götürülmüştür. Kralın yaraları hakkında henüz bir tebliğ nesredilmemiştir. Halen 72 yaşında bulunan kral, her sabah hayvanla Kopenhag sokaklarında do-lasmağı mütead edinmiştir.

Fransa üzerine müthiş bir akın daha

Fabrikalara 7 dakikada 752 ton bomba atıldı

Londra, 19 (A.A.) — Parisin 300 kilometre cenup doğusunda bulunan Lö Krözo'daki, fabrikalara karşı İngiliz Lankaster ağır bombardman uçaklarının yaptıkları hava akımı muvaffakiyetle neticelenmiştir.

Cumartesi günü yapılan bu akıma tam 94 bomba uçağı iştirak etmiştir. Şimdiye kadar İngiliz uçaklarının yaptıkları gündüz akımlarının en şiddetlisi bu akın olmuştur.

Lankaster tipindeki ağır bomba uçakları hedeflerine tam saat 6 yı do-kuz gece varmışlardır. Son uçak hedefi saat 6 yı 16 gece terk etmiştir. İngiliz uçakları Fransa üzerinden geçerken ağaçlara sürünürcesine uç-

muşlardır. Hedeflerine vardıkları sırada bu uçaklar bombalarını atmak için yükselmişlerdir. O vakit çıkıkla- rı irtifa 1000 ilâ 2000 metre idi. Bombalar beger saniyelik bir fasias ile hedeflere gönderilmişlerdir.

Dönüşte İngiliz Lankaster uçakları rastladıkları 3 Alman bomba uçağından birini tahrip etmişlerdir.

Beyrut, 19 (A.A.) — Lö Krözo'ya taarruz eden İngiliz Lankaster uçaklarının sürati 480 kilometre olup bu uçakların uçuş sahası 4800 kilometredir.

Bu uçaklarda 10 top vardır. Yarınlarında 8 ton infilâk maddesi taşı-maktadırlar.

Krözo fabrikalarında ki imalât durdu

Londra, 19 (A.A.) — Bu sabahki gazetelerin dikkatini çeken hadiseler şunlardır:

Amerikalıların Afrika'nın garp sahilinde kâin Liberya'ya asker çıkarmaları, İngiliz tayyareleri tarafından Krözo fabrikalarının şimdiye kadar görülmemiş derecede müessir surette bombardman edilmesi, nihayet Stalingrad önündeki vaziyet.

Lankaster tipindeki ağır bombardman tayyarelerinin Krözo fabrikalarına karşı yapmış oldukları akında bahsedilen Deyil Telgraf gazetesi, diyor ki:

Aylardanberi harbe rağmen her türlü harabiden masun kalmış olan Krözo fabrikalarının büyük imalâtı Almanyaya sevk edilmekteydi. Cumartesi günü İngiliz hava kuvvetlerinin bombardman tayyarelerinden müteakibi mühim bir grupun yapmış olduğu dikkate sayan sefer sayesinde bu imalât, şimdi durmuştur.

Bu gazete, müteakiben yapılan hücumun müteakibi vasıflarını belirtmektedir. Bu vasıflar şunlardır: Sivil ahalî arasında mümkün mertebe az telefât vukus gelmesi için intihap edilen zaman ve usul yine Lankaster tipinde tayyarelerle Angsburga yapılmış olan akımla bu akın arasındaki fark, Angsburga karşı yapılmış olan akında savaşa girmiş olan 12 uçaktan 7 si kaybedilmiştir. Halbuki Krözo'ya yapılan son akımda 94 uçakta ancak bir tek uçak kaybolmuştur.

Deyil Telgraf gazetesi de, cumartesi günü akının teşkil etmekte olduğu tecribiden çıkarılacak netice şudur:

İngiltere harbi sıratlarında yapılmış olan tecrübeler üzerine umumiyetle kabul edilmiş bulunan nazariye bilâfina olarak Alman sanayi tesislerine karşı ağır bombardman uçaklarıyla gündüzün bombardman icrasına müteakibi yeni bir teknik vücuda getirilmesi ve bu suretle icabına ve zamanına göre düşmanın gece olsun, gündüz olsun bombardman edilmesi mümkündür.

Niyuz Kronikl gazetesî, Lil mmtakasındaki hedeflere karşı "Uçan kaleler", tarafından gegenlerde yapılmış olan akının Alman münakalat sistemi inhihale uğratmağı hedef ettiğini haz etmiş olan plânnı tefferuatından olduğunu yazmaktadır.

Lilin Lö Krözönun fabrikaları, lo-komotif imal etmektedirler. Krözo fabrikaları aynı zamanda silâh da yapmaktadır.

Tarihin büyük davaları Robespier'in idamı

Arkadaşımız Muzafer Esen'in, Haber refikimizde nesrettiği "Tarihin büyük davaları", umumî başlık altında yazılmaktadır.

Robespier'in idamı
yarın başlıyor. Bir hafta kadar süreceği olan bu cazip mevzuu takip ediniz.

Pasifikte bir deniz harbi

Müttefiklere göre iki Japon muhribi batırıldı, üç kruvazör isabet aldı

Vaşington, 19 (A.A.) — Guadalkanal'dan bir top menzili mesafede büyük bir Japon gemileri topluluğu görüldüğü haber verilmiştir.

Vaşington, 19 (A.A.) — Bahriye nazırlığının bir tebliğinde bildirildiği ne göre, Japonlar, Amerikanın işgalinde bulunan Guadalkanal hava limanına karşı bir hücumu geçmek hüyetinde görünmekte, efrat ve malzeme yığılmaktadırlar.

Melburn, 19 (A.A.) — Pasifik batı cenubu müttefik umumî karargâhının tebliği:

Buğün: Salomon adalarındaki hareketleri destekleyen müttefik ağır bombacıları, düşmanın 11eri bir hava ve deniz üssü üzerine 4 gece hücumu yapmışlardır. İlk taarruzlar esnasında hedefleri aydınlatmak için tenvir fişekleri yakılmıştır. Bir çoğu 1000 librelilik olmak üzere 22 ton bomba atılmış, bunlar, kruvazörlerin, muhriplerin ve taşıtların arasına düşmüştür. İlk teşkil, hava alanını bombaya ve mitralyöz ateşine tutmuş ve gemilere isabetler kaydetmiştir. İkinci taarruzda 3 düşman kruvazörü ne isabet olduğu zannediliyor. Üçüncü grup büyük bir malzeme gemisinin deniz tayyarelerini ve yük gemilerini bombalamıştır. Son taarruz esnasında bir yük gemisi mitralyöz ateşine tutulmuş ve ateş almıştır. Bazı deniz uçakları tahrip edilmiş ve hasara uğratılmıştır. Son akın esnasında bir takım düşman gemilerinin evvelki taarruzlar neticesinde şiddetle yanmakta oldukları görülmüştür. Düş-

Bir Japon taarruzu bekleniyor

man avcılarını uçakların yolunu kesmeğe teşebbüs etmişlerse de muvaffak olamamış ve püskürtülmüşlerdir.

Londra, 19 (A.A.) — Amerikan bomba uçakları Kiska adası yakınında 2 Japon muhribine taarruz etmişler ve muhtemel olarak bunları batırmışlardır.

Japonya'nın bir kararı

Tokyo, 19 (A.A.) — Memleket müdafaası başkumandanı general prens Higashikuni, Japon arazisinde yahut Japonya'nın kontrolü altında bulunan topraklarda yaptıkları hava taarruzları esnasında gayri insani hareketler yapmakla suçlu esir düşmüş tayyareleri mürettebatının harp divanına verilerek idama mahkûm edileceklerini, yahut şiddetle cezalandırılacaklarını pazartesi günü Japonya saatle 16 da bildirmiştir. Japonlar tarafından askeri harekeler yapılan topraklarda ve Mançukoda aynı muamele tatbik edilecektir.

